

این اثر ترجمه کتاب زیر می باشد
که توسط انتشارات dtv در آلمان به سال ۱۹۹۶
به چاپ رسیده است.

Im Namen Allahs,
Des Allbarmherzigen
Der Islam

بسم الله الرحمن الرحيم
اسلام

پروفسور آنه ماری شیمل

مترجم: شهرام تقی زاده انصاری

سرشناسه: شimmel، آنه ماری، ۱۹۲۲-۲۰۰۳م.

Schimmel, Annemarie

عنوان و نام پدیدآور: بسم الله الرحمن الرحيم اسلام / آنه ماری شimmel؛

مترجم : شهرام تقی زاده انصاری

مشخصات نشر : تهران: المعی، ۱۳۸۹.

مشخصات ظاهری: ۲۱۲ ص؛ مصور.

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۷۵۵۳-۴۹-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت : واژه نامه

موضوع: اسلام- پرسش و پاسخها

شناسه افروزه: تقی زاده انصاری، شهرام، مترجم

رده بندی کنگره: ۵۱۳۸۹ب۹۵ش/۱۲ BP

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۰۷۶

شماره کتابشناسی ملی: ۲۲۴۷۵۱۲.

انتشارات المعی

نام کتاب : بسم الله الرحمن الرحيم (اسلام)

اثر: آنه ماری شimmel

ترجمه : شهرام تقی زاده

انتشارات المعی

چاپ: دانش پژوه، لیتوگرافی : زاویه نور

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ اول: مرداد ۱۳۹۰

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۵۵۳-۴۹-۰ ISBN:978-964-7553-49_0

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

قیمت: ۵۰۰۰ تومان

فهرست

۵	آراء و عقاید شیمل در مورد اسلام
۹	مقدمه مؤلف
۱۱	۱- اسلام
۲۹	۲- خداوند
۴۱	۳- قرآن مجید
۵۱	۴- پیامبر اسلام [حضرت] محمد(ص)
۶۵	۵- شهادتین
۸۳	۶- نماز
۹۳	۷- روزه
۹۹	۸- حج
۱۰۷	۹- شیعه و سنی
۱۱۷	۱۰- شریعت، سیستم حقوقی
۱۳۲	۱۱- قطعیت و فلسفه
۱۴۲	۱۲- عرفان
۱۵۸	۱۳- زندگانی روزمره
۱۷۶	۱۴- آثار فرهنگ اسلامی
۱۸۲	۱۵- ادبیات
۱۹۲	۱۶- هنر
۲۰۴	سخن آخر
۲۰۸	زندگی نامه و آثار خانم پرفسور آنه ماری شیمل

آراء و عقاید شیمل در مورد اسلام

شیمل اسلام را دوست داشته و از زمان جوانی آن را مطالعه کرده و احترام ویژه‌ای برای قرآن قائل است و می‌داند که اصیل‌ترین منبع برای شناسایی اسلام، قرآن است و بنابراین عشق به قرآن باعث توجه همیشگی او به این کتاب مقدس شده است. او می‌گوید: «ما اغلب فراموش می‌کنیم که حضرت عیسی (ع) و حضرت مریم (ع) مقام با عظمتی در قرآن دارند و قرآن، تقوا و پاکدامنی حضرت مریم را ستوده است.»^۱

او برخلاف آراء رایج خاورشناسان که بیشتر به ظواهر دین و احکام و دستورهای شرعی می‌پردازند، در جستجوی یافتن گوهر ناب اندیشه اسلامی برآمده و آن را در عرفان یافته و این پدیده را کوششی برای دستیابی به رستگاری و فلاح به شمار آورده است. آنچه که شیمل نوشته در خدمت تفاهم میان ملل جهان و برقراری آشتی میان آنان بوده است. وی در پی یافتن راه‌هایی انسان از سرگردانی‌های روحی و گریز وی از اشتغالات آزادکننده زندگی تا آرام مادی ما به زوایای اندیشه‌های عرفای مولانا بوده و راه‌هایی را برای سرگردانی روحی بشر پیدا کرده است.^۲

شیمل نیز عقیده دارد که خلاصه و جوهر تاریخ تصوف در اثبات و بیان

۱- افسانه خوان عرفان، حسین خندق آبادی، ۱۳۸۱، ص ۲۸-۲۷.

۲- مقالات سمینار «عرفان پلی میان فرهنگ‌ها» (مقاله دکتر علی رهبر) در دانشگاه تهران در سال ۱۳۸۰.

همیشگی و جدید این حقیقت است که: «خدایی جز خداوند یکتا نیست: اشهدا ان لا اله الا الله».

وی می‌گوید که از قرون وسطی، همیشه این تلاش وجود داشته‌است که از چهره اسلام، یک دشمن مسیحیت ترسیم شود و این باین علت است که بسیاری از قلمروهای مسیحیت به تصرف اسلام در آمده و مسیحیت در این قلمرو متلاشی شد. ضمن آنکه اسلام به عنوان دین از دیدگاه مسیحیان فاقد توجیه است، در آغاز قرن شانزدهم، ورود اسلام به دروازه‌های اروپا، غرب را دچار نگرانی کرد. و به‌این علت ادبیات، منشأ تصویر دشمنانه‌ای از اسلام گردید. شیمیل ضمن ابراز تأسف از شناخت نادرست اسلام در غرب، می‌گوید: «آن‌ها فراموش کرده‌اند که ما اروپایی‌ها و غربی‌ها در دوره رنسانس از فرهنگ اسلامی، بسیاری از چیزها را آموختیم و پیشرفت خود را در علوم و فلسفه و غیره مدیون اسلام هستیم». تصویر من از اسلام حاصل برداشت ده‌ها سالی مطالعه و تحقیق درباره فرهنگ، ادبیات، هنر و فلسفه اسلامی است.^۱

از انصاف و بی‌طرفی و علاقه‌مندی خانم شیمیل نسبت به فرهنگ اسلامی همین کافی‌است که ویژگی بارز و ممتاز اسلام یعنی: «اسلام دین همه چیز مسلمانان، یعنی: دنیا، آخرت، زندگی، معاش، سیاست، مدیریت اجتماعی و... است» را به‌خوبی می‌بیند و درک می‌کند و به صراحت هم آن را اعلام می‌کند.

و ضمناً وقتی خیلی روی قضیه سلمان رشدی او را تحت فشار قرار دادند که حداقل به خاطر دریافت عالی‌ترین نشان و درجه علمی آلمان هم که شده و حتی بطور مصلحتی، فتوای امام خمینی رهبر فقیه انقلاب اسلامی در ایران علیه سلمان رشدی مرتد را محکوم کند، ایشان زیر بار ترفوت و بطور صریح اعلام داشت که «نویسنده‌ای که آگاهانه به پیامبر اسلام (ص) توهین کند و در عین حال به‌خوبی از بزرگی ایشان در جهان اسلام مطلع باشد، مرتکب توهین

به مقدسات شده است». این موضع‌گیری شجاعانه، طرفداران سلمان رشدی خبیث را واداشت تا آنجایی که توانستند مایه بگذارند تا شاید مانع از اعطای این جایزه به نامبرده شوند که الحمدلله موفق نشدند. شیمل در مراسم دریافت این جایزه در نمایشگاه کتاب فرانکفورت گفت: «رسانه‌های غربی تصویر ساده انگارانه‌ای از اسلام ارائه می‌کنند که بیم‌انگیز است و آشنایی با جنبه‌های مثبت زندگی مسلمانان را تقریباً غیر ممکن می‌سازند». هم چنین وی با انتقاد از سخنان مخالفین خود که خواستار عدم اعطای جایزه به نامبرده شده بودند اظهار داشت: «اکنون به نظر می‌رسد که تمام ثمره زندگی‌اش که صرف ایجاد تفاهم میان شرق و غرب شده بود، در حال از بین رفتن است». به این دلیل بود که رومان هرتسوک، رئیس جمهور فدرال آلمان و اعطا کننده این جایزه در مراسم یاد شده خواهان حصول به درک بیشتر غرب از جهان اسلام شد.^۱

شیمل از مسلمانان می‌خواهد که سیمای درستی از اسلام را معرفی کنند و در جامعه امروزی شریک و موثر باشند و خود نیز با شجاعت از میراث غنی ایرانی- اسلامی پاسداری و سعی کرده سوء تفاهم‌ها و قضاوت‌های غلط و کمبود آگاهی‌ها را برطرف سازد.

شیمل جوهر اسلام را طبق آیه ۱۷۷ سوره بقره در عنصر وجدان و عمل اخلاقی می‌بیند:

«نیکی آن نیست که روی خود به جانب مشرق و مغرب کنید، بلکه نیکوکار کسی است که به خدا و روز رستاخیز و فرشتگان و کتاب خدا و پیامبران ایمان آورده و مال خود را با آنکه دوستش دارد، به خویشاوندان و یتیمان و درماندگان و مسافران و فقرا و در بند ماندگان ببخشد و نمازگزارد و زکات بدهد. و نیز کسانی هستند که چون عهده می‌بندند به آن وفا می‌کنند، و آنان که در بینوایی و بیماری و به هنگام جنگ صبر می‌کنند، اینان

راستگویان و پرهیزگارانند».^۱

بالاخره در مورد اسلام می‌گوید:

«اسلام پویا، سرانجام سایه حیاتبخش خود را بر جهان اسلام خواهد افکند و آن را در مسیر آینده‌ای روشن که در آن ارزش‌های واقعی و حقیقی، تحقق خواهند یافت، رهنمون خواهد ساخت. اما چگونه؟ با اعتماد و توکل و خود را در اختیار هدایت الهی قرار دادن، خداوندی که پیام خویش را در کلام آسمانی‌اش ظاهر ساخته است، با کوشش در جهت اتحاد اراده کوچک فردی با اراده بزرگ خداوندی و با پذیرش حکمت الهی و انجام شایسته تکالیف فردی، با تصدیق حکومت فراگیر الهی و در عین حال عدم درک و فهم کامل او، باید به خاطر داشت که: «خداوند سرنوشت قومی را تغییر نمی‌دهد، مگر آنکه آن‌ها خودشان را تغییر دهند.» (سوره رعد، آیه ۱۲)

ضمناً ایشان یادآوری می‌کنند که پیش از آنکه غرب، دموکراسی را بشناسد یا چنین مقوله‌ای به گوشش برسد، مسلمانان دموکراسی را می‌شناختند و آن را تجربه کرده بودند و این یک امر الهی در اسلام است. قرآن مردم را به شوری^۱ دعوت می‌کند و آیات قرآنی بر اساس بحث و گفتگو استوار است و باب دعوت به سوی تفکر و تأمل باز است.^۲ (م)

با توجه به اینکه منابع مورد استفاده خانم شیمیل عمدتاً مربوط به اهل سنت است، در پاره‌ای از موارد روایات و یا دیدگاهها مطابق با نظر شیعه نیست.

۱- پایان همین کتاب (از شیمیل).

۲- افسانه خوان عرفان، حسین خندق آبادی، ۱۳۸۱، ص ۳۵.

مقدمه مؤلف

چرا شما به عنوان یک زن به مطالعه و تحقیق در مورد دین اسلام پرداختید؟ این یکی از سؤال‌های مهمی است که همیشه از من شده است و وقتی که در جواب آن‌ها می‌گویم علتش این بوده است که من از کودکی علاقه به فرهنگ شرقی داشته‌ام به من با لبخندی غیر قابل فهم نگاه می‌کنند. هان، این هم شبیه یکی از افسانه‌های هزار و یک شب است.

ما شرق‌شناسان همیشه با این سؤال تعجب‌برانگیز روبه‌رو بوده‌ایم بخصوص که من به عنوان یک زن در دهه ۱۹۴۰ وارد این حوزه تحقیقاتی شده‌ام. ما اگر دقت کنیم که دین اسلام از نظر بیرونی خود دومین دین جهان است، آن وقت می‌فهمیم که سؤال اولی چقدر بی‌هوده مطرح شده است. به این علت من تصمیم گرفتم به سؤالات بسیاری که از من می‌شود، تا آنجایی که ممکن است با بضاعت علمی خود جواب بدهم.

برای این کار دو شخص فرضی یکی کریستیان و دیگری دختر خواهر او ماریا را در نظر گرفتم که به خاطر سوء تفاهم‌ها و پیش‌داوری‌های غلطی که در جامعه ما اروپایی‌ها در مورد اسلام به وجود آمده، سعی می‌کنند سؤالات مربوطه را مطرح کنند. من نیز کوشش کرده‌ام جواب‌هایی را که برای این سؤالات در چند دهه گذشته پیدا کرده‌ام، در این فرصت کوتاه ارائه کنم تا شاید بتوانم بعضی را قانع کرده و یا حداقل آن‌ها را به تأمل بیشتر در مورد دین اسلام وادار کنم.